

Tuzla Bilsem Rehberlik Servisi Araştırması Öğrencilerimizin Gözünden 'Özel Yetenek'

Özel yetenek nedir?

Özel yetenek denilince yetişkin olarak aklımıza bir sürü farklı cevap gelse de genel olarak özel yetenek için; bir bireyin belirli bir alanda, çoğu zaman doğal bir kapasiteye sahip olarak, diğer insanlara göre daha hızlı, daha derin veya daha etkili bir şekilde öğrenme, anlama, yaratma veya problem çözme yeteneğidir denilebilir. Çabuk öğrenme, yaratıcılık, zeka ve analitik düşünme, sorun çözme, belirli alanlarda yüksek performans sergileme özel yetenekli bireylerin özellikleri arasında yer alabilmektedir. Bu yetenekler genellikle çocuklarda erken yaşlarda ortaya çıkabilmekte ve belirli bir konuda olağanüstü beceri veya becerilerin gelişmesini sağlamaktadır. Zihinsel, sanatsal, motor yetenekler, duyuşsal yeteneklerde çocuklar farklı özel yetenekler sergileyebilmektedir. Özel yetenekli çocuk denildiğinde ise "...özel akademik alanlarda veya zekâ, yaratıcılık, sanat ve liderlik kapasitesi yönüyle yaşitlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan çocuktur." şeklinde tanımlama yapılmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007).

Özel yetenekle ilgili bizlerin kafasında bir fikir oluşurken öğrencilerimizin aklında neler oluşuyor sorusu gündeme geldiğinde bu konuda bir araştırma yürütmeye karar verdim. Araştırmamda 2024-2025 eğitim öğretim yılı birinci döneminden itibaren toplam 46 öğrencimize (4 Proje, 7 ÖYG 1, 11 BYF 1, 11 BYF 2, 7 Destek 2, 4 müzik, 2 çift alan) anket sorusunu yönelttim. Elde edilen sonuçları belli kategorilere ayrılarak analiz ettim. Gelin hep birlikte öğrencilerimizin gözünden 'Özel Yetenek' tanımına bir bakalım.

Araştırma Sorumuz: Özel Yetenek Denilince Aklına Ne Gelmektedir?

Bilsem ve Eğitim Sistemi ile İlişkilendirme

Öğrencilerimizin bir kısmı özel yeteneği bilsem ve eğitim sistemi ile ilişkilendirmiştir.

Bilsem birçok öğrencinin aklına gelmektedir ve özellikle özel yetenekli öğrencilerin bu kuruma gitmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bilsem öğrencilerinin farklı yeteneklere sahip olduğu ve bu nedenle bu kurumlara yönlendirildikleri ifade edilmiştir.

Öne Çıkan Cümleler:

- "Özel yetenek denilince aklıma Bilsem geliyor."
- "Bilsem öğrencileri geliyor."
- "Bilsem sınavından full çekmek."

Zeka ve Düşünme Kapasitesi

Öğrencilerimiz tarafından verilen pek çok yanıt, özel yeteneğin yüksek bir zekaya ve gelişmiş bir düşünme kapasitesine dayandığını belirtmektedir. Özel yetenekli bireyler, problem çözme ve hızlı öğrenme gibi becerilerde öne çıkmaktadır.

Öne Çıkan Cümleler:

- "Zeki olmak."
- "Özel yetenek, olmayanlara göre daha fazla aklımızı kullanabilmektir."
- "Daha farklı, ayrıcalıklı yetenek, beceri veya düşünme becerileri."

Farklılık ve Ayrıcalık

Öğrencilerimizin bir kısmı özel yeteneklerin, diğer bireylerden farklı olmayı ve üstün bir kapasiteye sahip olmayı ifade ettiği vurgulanmaktadır. "Farklı düşünme" veya "başkalarından daha iyi olma" gibi ifadeler sıkça yer almaktadır.

Öne Çıkan Cümleler:

- "Diğer çocuklardan daha yetenekli olmak."
- "Bana farklılık kelimesini çağrıştırıyor."
- 'Diğer çocuklardan daha farklı düşünmek' aklıma geliyor.

Kişisel Yetenek ve İlgi Alanları

Öğrencilerimiz, özel yeteneğin sadece belirli bir alanda (matematik, fizik, müzik gibi) daha yetenekli olma ile ilgili olduğuna dikkat çekmişlerdir. Her bireyin farklı bir alanda özel yeteneklere sahip olabileceği vurgulanmaktadır.

Öne Çıkan Cümleler:

- "Bir kişinin bir konuya ayrı bir ilgisi olması."
- "Özel yetenek benim için birinin yeteneği üzerinde zekice çalışmalar yapabilmesi kabiliyetidir."
- "Örneğin kimi insanlar müzik, kimi insanlar dil veya teknoloji alanında yetenekli gibi."

Gelişim ve Başarı

Öğrencilerimize göre özel yetenek, gelişim ve başarı ile bağlantılıdır. Bu yeteneklerin doğru şekilde kullanılmasıyla kişinin başarısının arttığına dair ifadeler bulunmaktadır. Başarı, farklı yeteneklerin doğru şekilde yönlendirilmesiyle elde edilebilir.

Öne Çıkan Cümleler:

- "Özel yetenek denilince aklıma iyi, olumlu şeyler, başarı geliyor."
- "Geliştirme."
- "Kendi yeteneklerim."

Doğuştan Gelen Yetenek

Öğrencilerimiz tarafından verilen bazı yanıtlar, özel yeteneğin doğuştan gelen bir özellik olduğu düşüncesini öne çıkarmaktadır. Bu yaklaşımda, bireylerin doğuştan sahip olduğu bazı yeteneklerin ortaya çıkması gerektiği ifade edilmiştir.

Öne Çıkan Cümleler:

- "Doğuştan olan yetenek."
- "Beyin ve hayal gücü."

Özel Yetenek ve Toplum

Son olarak öğrencilerimiz, özel yeteneğin yalnızca birey bazında değil, toplum için de önemli bir kavram olduğunu düşünmektedir. Bu yeteneklerin insanlık için katkı sağladığı, toplumu ileriye taşıyan güç olduğu da düşünülmektedir.

Öne Çıkan Cümleler:

- "Bütün çocuklarda bulunan ve Dünyada barışı sağlayan."
- "Dünyada barışı sağlayan ve insanlarda çağ açıp çağ kapanmasını sağlayan bir yetenek."

Sonuç ve Değerlendirme

Öğrencilerimizden gelen cevaplar neticesinde elde edilen sonuçlarda;

Özel yetenek; genellikle zekâ, beceri, farklı düşünme, başarı ve kişisel gelişim gibi kavramlarla ilişkilendirilmektedir. Bu yeteneklerin gelişmesi, kişinin daha iyi bir öğrenme kapasitesine sahip olması ve toplumda fark yaratmasıyla ilgilidir. Bilsen ve eğitim sistemine olan vurgu, özel yetenekli çocukların eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca, doğuştan gelen yeteneklerin ve kişisel ilgi alanlarının da bu kavramla güçlü bir bağlantısı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katkı sağlayan tüm öğrencilerime ve öğretmenlerime teşekkür ederim. Öğrencilerimiz sayesinde öğrenmeye ve onları tanımaya devam etmek dileğimle...

Dr. F. Özge Çavuş

Tuzla Bilsen Rehber Öğretmeni